

Pomhaj Bóh!

Cyklo 38.
23. sept.

Četnik 10.
1900.

Serbske nježeliske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihcziščezerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

15. nježela po šwj. Trojizy.

Gal. 5, 25.

„Smy-li w Duchu živi, dha kłodžmy tež w Duchu.“

W Duchu živi byčž móža jeno czi, kiž šu šhrystušoweho Ducha dostali. Mašch jeho? Šišes šwjatu kščeženizu šy drje jeho dostač. Ale je tež móžny w tebi a skutkuje to, šchtož šo k twojemu wěcznemu měrej hodži? Czim hlubšcho my šwoje hrěchi pošnawamy, czim wutrobnišcho wěrimy, czim wěščišchi móžemy byčž, šo je Boži Duch w našchich wutrobach živy.

Šchtož je w Duchu živy, tón budže tež w Duchu kłodžicž. Duž šo šamo wě, šo budže ponižny. Šschetož šchtož šo wšchědnje a šwěru psched Bohom ponižuje a ma šwój šamšny hrěch psched woczomaj, tón njemóže dolho wo druhich ludži hrěchach powjedacž a šo wysche tych pschesběhnyčž, kiž šo wot někajkeho pada pschekhwataja. Šsamo psched njepokutnym dyrbi našcha šamšna kšwalba cžeknyčž. Wšchaf widžimy šly korjeń a twjerdu myšl tež w šebi šamym. Tón šnjes pač praji: „Czi přeni budža pošledni a czi pošledni přeni.“ Š Božej hnadu móžeja woni nam, hdyž njewachujemy a njeprošymy, bóršy přjedy pschińcž. A k temu ma Bóh tón šnjes tole prawo: „Komu je wjele date, wot teho budže tež wjele žadane; komu je mačo date, wot teho budže tež mačo žadane.“

Šdže wostanje našcha hordoščž? Njedyrbimy wjele wjazy šwjatemu japoschtolej prawo dacž, hdyž praji:

„Dubi bratsja, hdyž by něhdže cžlowječ wot někajkeho pada pschekhwatany byč, dha pomhajcže jemu šašo horje š cžichim duchom, kiž wy duchowni šeže?“ My njemóžemy mileho a dobrocziweho Ducha Božeho w šwojej wutrobje cžucž a pschi tym šurowi a kručzi pschecziwo bratram byčž. Duž wěrní kšchesczijenjo nikoho drugeho šurowje njewotšudžeja, ale Duch cžicheho Jesuša jich wobkneži a tón njeje duch džěczi hrimanja (Mark. 3, 17.), kotrymž tón šnjes džěsche: „Njewěštaj, kajkeho Ducha džěczi wój štaj?“ (Luk. 9, 55.)

Šchtož w Duchu živy je, tón budže tež w Duchu kłodžicž. To budže šo na ponižošczi, tak tež na lubošczi pntnyčž. Lubošcž je šhrystušowy šakon, kotryž mamy dopjelnicž. Š pscheczelniwy šakon, kiž ma šhrystušowe mjeno bjes pošlecza teho šakonja. Šchto předuje mi hewač šhrystušowa lubošcž, kšiba, šo dyrbjy tež lubowacž, dobrotu cžinicž, pscheczelniwy a ščěrplivy byčž? Lubošcž, kotruž bratram wopokajujemy, dyrbi šamosapřěwanje byčž. To je to kłodženje w Duchu. „Šdyž wy lubujecže tych, kotřiž waš lubuja, kajke myto wy šmějecže? Njěczinja to tež žlonizy? a hdyž wy šo jenož pschecziwo wašchim bratram lubošnje šadžeržicže, šchto wy wošebneho cžinicže? Njěczinja tež tak žlonizy?“

Šdyž šo my drje druhdy lubošnje šadžeržimy, potom pač šmy šašo twjerdži a šamowolni, šchto je to hinač hacž kłodženje w cžěle, hdyž cžlowječ po šwojej šamšnej myšli a woli cžini a njěšteji pod lahodnym šhrystušowym pschahom? Šenož potom kłodžimy w Duchu, hdyž je našcha lubošcž šwěrna a woporliwa, haj, hdyž my šo

řami řapomnimy. Tajka řwěrna lubořć řo jeno potom w nařchich wutrobach řakorjeni, hdyř je japořchtořke řłowo: „Njeř jedn njeře teho drugeho wobćeřenořć, dha budćeće tař tón řakon řhryřtuřowy dopjelnicř“, wotewryeny nuteřhód do nařcheje wutrobny namařalo.

Potom nařcha wěra lubořć wuřwjeći. Potom budće Bože řłowo řwětko, kotreř nam wutrobu řhřeje a rořřwětki. Potom řebi w Bořim domje a přchi woltarju w řwřatym wotřařanju mōř wuprořwym, řo mōřemy wjazy njeřć a wjazy lubowacř. Potom budćemy w řtajnym hładanju na teho řnjeřa řwoje wřchědne dźěło řapocřecř a dořonjecř a žaneje řkladnořće njeřhubicř, hdyř mōřemy dobrotu činić. řmilnořć Boža wucři nař teř řmilnych być. řeho wodawanje wucři teř nař wodawacř. Tař njebudće hinař: řchtoř je Duchu dořtal, budće teř w Duchu řiwy řhodźicř. řhryřtuř čřim dleje a čřim lepe řwoje byće w nim dořtanje.

Dokelř nětk Bōh tōn řnjeř ř wōtzowřkej lubořću nam řwojeho Duchu dawa a dokelř řhryřtuř w nař bydli, dha maju teř jeho wucřomniřny řtajnje na jeho nowy řakon lubořće hładacř. Duř je Bože řłowo polne napominanjow ř řwěrnemu a njeřebitnemu dawanju na bratrow. Duř teř řwřatny řawoř řada: „Dajeće nam dobrotu činić na wřchitřich ludyř, najwřazy pař na tnych, řiř řu nařcheje wěry.“ A to budće temu, řiř ma řhryřtuřoweho Duchu, lořko a přchezo nowe wjeře, hacř junu řa njeho řně wěćneho wjeřela w Bořim řaju přchiřdu, řař řwř. řawoř praji: „W řwojim čařu budćemy teř řnjecř bjeř přcheřtačř.“

řow řnjecře řa wěru, tam řnjecře řa widjenje! řow čěrnje a wōřt, tam řłote řłořny a polne řnopny! řow řłabořć a nuřa, tam dobyće a řohnowanje wot miřeje ruři Božeje. Wōtz teho Duchu, řiř je řawdawř nařcheho herbřtwa, budće nař tam wjeřć, hdyř řhonimy: řchtoř řane wořlo njeje widžalo a řane wuřo njeje řlyřchalo a do řaneho čřłowjeka wutrobny přchiřćlo njeje, řchtoř Bōh je přchihotowař tym, kotřiř jeho lubuja.

řamjen.

řucřowanje po Bořim piřmjeh

abo

tařle myřle nadědžech, Bože řłowo čřitajo.

řodawa řwěrnny čřitař „řomhaj Bōh-a“.

1. řnihi Wōřřařowe, 13. řlaw.

(řotracřowanje.)

Tehdom pořběhny řot, kotremuř řo řpodobařche, řo řmě řebi najleřřchu řrajinu wuřwolicř, řwojeje wocři, řo by řebi teř najleřřchu a najplōdniřchu řtronu řhladař, a dokelř bēřche řo teř bōřny rořřbudžil, hdyř ma řo wobrocřicř, nařtaji řo na pucř a wobhlada wřchitřku řuninu řolo wokolo řordana, na woběmaj brjohomaj řordana wot jeřora řenezareth hacř ř tehdomniřchemu dolej řiddim. řchtoř bē tu wohladař, jeho řpokoji. řchetoř prjedy, dnyřli řnjeř řodom a řomorru řřařny, mējeřche přchiřřordaniřka řrajina wjele wodny ř mnohich řěřow a řěčřłow ř powořženju hacř ř řoarej, abo řař tehdny mēřtu řěřachy: hacř ř Bele, a bēřche lubořna řař řnjeřowa řahroda, kotruř bēřche nēhdy w řdenřkej řadžal a bēřche plōdna řař řgiptowřka, řwojeje plōdnořće dla řlawjena.

řgiptowřka bēřche — řchtoř jej Bōh njebē řpořćil, bēřche čřłowřke wuměřtwa dopomhala — najplōdniřchi řraj řtareho řwěta.

řchijōrdaniřka řtrona bēřche tehdny wuřly plōdna dolina, hdyř pořdžijřcho řortwe morjo řwoje řnjeřřtwa nařtupi. řda řo, řo je řo řordan w tamniřchim dole do mnohich řěčřniřchčow řchčěřil, kotreř řu řo řkōncřnje w podřemřřich prōřdnjenřzach a řchřalbniřch řhubike. řo by řo řordan po dole, wot nēřijřcheho

řortweho morja ř Arabiřkemu mōřřkemu řaliweje wjedžazy, wuliwař, njeřda řo derje mōřno, dokelř teř hornje řordanowe řěčřniřchčō po najnowřřchich mēřjenjach řiřo nimale hłuboko leži.

Duř wubra řebi řot, řo wōcřiwřchi wot řwojeho wobhladanja, řo by řbraheje rořpawu podař, wřchitřōn přchiřōrdaniřki řraj, wotremuř runje řlyřchachmy, a lubjeřad přchibethelřku řrajinu wopuřchčiwřchi, čěhnjeřche ř ranju, abo lepe: ř kōřtkemu ranju. A tař řo rořdželijřchaj w dobrej přcheřjenořći jedn bratr wot drugeho, a řbraham bydleřche w řanaaniřkim, řlubjenym řraju, a řot w mēřtach w runije, w řrajine 5 mēřtow: řodom, řomorra, řdama, řeboim a řela. A mēřřchi pařtyřřke řiwjenje řyřte, řtaji řwoje řtany hacř do řodoma, řo mōhř po mēřčaniřku řiwy być, řař řo jemu lepe řpodobařche. řu je řo teř bōřny wōženil.

Bēřche-li teř po řwojim mēřjenju jara derje woliř, a mējeřche-li tu teř wřcho jara přchihōdne, řchtoř by řebi přchail, bē řebi tola woprawdže jara njeřřmanu řtronu wuřwoliř, řo mējeřche pořdžijřcho w řodomje wjele řrudobny wuřtačř; přchetoř ludyřo w řodomje bēřhu řli a wuřly hřeřchniřny přchēd řnjeřom, a ř tym je řo řapleř do wuřlich řtrachow řa čěřlo a duřchu.

Tař řmy řařo řpōjnali nowe wotřocřenje w dopjelnenju wuřřeho Božeho řlubjenja! řraj bēřche řbrameje a jeho řymjenju řlubjeny; a hiřchče bydleřche řot, teř bohatty a mōřny, a řbramowe bliřte přchecřelřtwa, ř nim w řlubjenym řraju. Duř njemōře řraj wobēju pařtyřřkeju wjeřchow wjazy řnjeřć, řwada mjeř pařtyřřemi řwjedže jeju, řo mataj řo dźelicř. řbraham řawjedže dźelenje na najlubojniřche a najnjeřebicřniwiřche wafřnyje, řebi wēdomny a wēřny teho, řo jeho Bōh wōdži. Nētko pař řčěhuje Bože wotřocřenje, řo ma řraj řbramowy być.

II. řchucřka 14—18. řēdma je řot wucřahnyř, přchiřbudži Bōh ř nowa řbrameje řanaaniřki řraj a přchitřařa jemu, řo by řraj přēři a po dořhořći přchecřahař. řbram to řčřini a wuřwoli řebi haj řmamre pōdla řebřona řa řrijedžijřchčō řwojeho dalřcheho řyřla.

řdyř pař bēřche řo řot wot řbrama dźelil, a hdyř bēřche tōn, jao nēhdy je řwojeho wōtzneho řraja a je řwojeho wōtzneho doma, teř woteřchōř wot řwojeho přchecřelřtwa, dźeřche řnjeř ř řbrameje, jemu řo řjewjazy bōřny po tym na horje pola řethela, hdyř mōřeřch řo daloko a řchēřoko rořhladačř: řořbēhř, jao prjedy řot je řebicřnořću, tař teř ty nētko we wēře, řwojeje wocři a pohładař wot mēřta, hdyř bydliřch a kotreř je po řdacřu řnadniřche hacř tamne, kotreř je řebi twōj wuj wuřwoliř, ř polnořy, ř polniřy, ř ranju a ř wječřoru. řchetoř wřchitřōn řraj, kotryř widžijřch, čřzu řa tebi dacř a twojemu řymjenju wěćnje, tebi jenoř po řlubjenju, ale twojem řymjenju nēhdy jao njewřajomne a njeřhubjomne namřēřřtwa a wobředžeřřtwa.

Wřcho, řchtoř Bōh čřini, je wěćne; wōn njecřini abo njedawa woprawdže niřdy ničō řachodneho; přchetoř teř wřcho řachodne, řchtoř nam řpořći, řpořći nam w řyle wēřnym řwiřu ř wěćnym, a hdyř řo čřłowjeř wřcheho teho ř wēru mořuje, dha přchijēře wěćne plōdy. řanaaniřki řraj je řarukowanje a řnamjo noweho řwěta, kotryř maja wēřjazy, kotryř wōtz je řbraham, wěćnje wobředžecř; a jenoř teho dla je jeho čřelne řymjo řanaaniřki řraj wobřadžilo, řo by řo Božemu řraleřtwa čřara na wřcheje řemi přchihotowařa.

A čřzu twoje řymjo řčřiničř jao prōch na řemi. řeli řo budće řchtoř mōř prōch na řemi wuřlicřicř, tōn budće mōř teř twoje řymjo wuřlicřicř; přchetoř niř jenoř wuřli lud, kotryř wot twojeho čřčřla přchiřdže, mam řa twoje řymjo; ale teř wřchitřy, kotryř je řo řbōřnořć, tebi a twojemu ludu přchihotowana, dořtala, budža twoje dźecři řěřacř, řař řo řalatiřkim piřa: kotřiř teje wēry řu, tajřny řu řbrahamowe dźecři. — řčě-li pař wy řhryřtuřowi, řčě řbrahamowe řymjo a po řlubje herbjo.

Teho dla řtař ř mēřta, hdyř nētkole bydliřch, a přchethōdž řraj po jeho dořhořći a po jeho řchēřokořći, přchetoř tebi čřzu řōn dacř; ty mōřeřch řo nētko řiřo řa řrajneho řnjeřa po wřchēm prawu mēčř, dokelř dořalnych wobydlerjow tu jenoř hiřchče řhwilu ččěřpu.

řchēř tute řhodjenje po řraju dyrbjeřche řo řbram profetiřny řraja mořowacř; řa wobředžeřřtwa njeje dořtal ani krocže, řař dořho je teř řiwy byř.

řa přēřni ččař řtawijřnow nařcheje řbōřnořće, řa paradifte a přchēdlijēřřke ččařny, bēřche Bōh čřłowjekam bliřto po ččēřlo a duřchu; pobořni, řař řenoch, řhodžachy ř nim. řle tařke bydlenje Bōha

mjes cłowjekami ma s lijeńzu frowj kónz; Bóh sđaluje řo do njebieř, řo by řo wot nětko wot tam cłowjetej řjewil. Tola wřche stawiřny řamerja řo nětko na to, řo by wón řařo wobnydlenje mjes cłowjefřwom dostał. Sa druhi czař, řa czař patriarchow, polaže řo Bóh řařo widřomnje na řemi a wobřhadřa po wořbobje ř cłowjefřami. S dźela řjewi řo cžělnje, řo móžeř řeho widřecž abo řlyřhecž, ř dźela pař duchow nje, řdyž běchu cži, ř kotřymž je wobřhadřał, nětař přřetworjeni, abo wón řjewi řo řim wo řuje. Tola ř řym wón řiřcže na řemi njebydli; přřetoz Bóh řo řařo řđaluje abo poda řo do njebia; řeho řjewjenja řu řeničřny powořtani řjedawřřeho a řnamjenja řa přřichodne.

Tehdom řběhny Abram po wořebitej Bořej přřifajni řwój řtan, a přřecžahnyřři řraj po dołřořči a po řřerotořči, byđleřře dleřřiři czař dale ř pođnju wot Bethela w dubowym abo terebin- towym řaju, Amorejřřemu muřej ř mjenom Mamre řlyřřazym, kotřnyž je w řebronje, a řwarjeřře řař řjedny pola řichema a potom pola Bethela řnjesej woltař.

Tele řyđliřcže je řjedziřcže wotał, ř wotřal je řo řlubjenje wo wobřđeńřřwom tuteho řraja dołoniato; tu je patriarchiřřa řwójřa najđleje a najradřřo byđlika, tu je řwojich mormny řřowała.

(Pořřacřowanje.)

Řři řorřny přřeńny.

Wicřasowa běřře dobra burowka, ale řuř nabřabna. Wona běřře w dořřny ř wobřřejnořřcřach řiwa, a jeje muř běřře přřeřo mjeřtu a cřoplu wutřobu meł a běřře řjedž w řohnowanju a w řbđnořřči tamneje Bořej řařne řtal, kotřař nař napomina: „Dobřotu cřiničř a řobudřelicř njeřabudřeře!“ Ale druđny běřře řemu to řeho řona řorře cřiniła, a pořředni řnjowny řwjedřeń běřře ř řkej řwadže mjes mandřelřřimaj dořřlo, dołeř řhřyřře řur řři řorřny přřeńny řřudym rořdawacž a burowka to přřidacž nje- řřařře. řubeho meřa dla řur řehdom přřeńny dał njeběřře, ale řluboka řolořčř běřře řemu była, řo njeběřře řmeł řnjesej wopor přřiniřeř. řotom běchu burej nařymřře wěřřiři přřeř cžělo řadumře, wón běřře poł řeta řhorował, a řařo be czař nałeńneho wuřřywa, běchu burej Wicřařej row řyli a řeho cžělo dele puřřeřřili řařo „wuřřyw na nadřřiju“. řona njeběřře řo řhřyla dačř trořřtowacž, přřetoz wona běřře řwojeho muřa lubowała a běřře nětko wo- puřřeřřena wudowa ř řřomi dźeřřimi, kotřeř řyřbjeřře řama wocřahnyčř, a ř wulřim řubłom, w kotřymž řyřbjeřře něř řama řořřodaričř.

Nětko běřře řařo řnjowny řwjedřeń, a Wicřasowej řařařře přřeř wutřobu, řařo řary luby řnjese řeřař ř řurřemi řařřupi, a wřřitřa řol minjeneho řeta řo řej ř řentnařřej cžeřu na duřřu połozži, řo řyřbjeřře řo řhnyčř a řorře řlyřny řlakačř. řary řnjese meřeřře řeř řa wutřobne řany dořřny řeřeř. Wón řhwiłu cžiřře pođla burowki na řřolzu řeđžeřře a da řo řej wupłacačř; potom řraji ře řwojim miřřym a wěřřym řlořom: „Wny mamy řoha, řiř pomřa, a řnjese, řiř wot řmjerečře wumoře.“ řurowka řebi woblicřo ře řřorřřuchom wodže a řorře řlyřny řlakařře, ale řařo běřře řej řeřař řiřcže něřotre trořřtowaze řřpřuřři řrajiř, řu wona řmeřom. Wón řej řraji: „Wicřasowa, řa řym dženřa přřiřřoř, řo byř Wař prořřyl, řhudej řřurateř řwójřje něřřto řřleřa do domu pořřlacž; muř je řiřo řeta dołřo řhorowaty a w domje je wulřa nuřa. Wny řeře řeřřa řjane řně mełi; duř řym řam přřiřřoř, řo byř řłowo řa řhřdu řwójřbu pola Wař řečřał.“ řařo burowka řřyřřniwje řlakařře, řo řnjese řeřař řo džiwařo na řju řladatře. řa to wona wocři ř njemu pořřběhny a řemu řlakařo powjedatře, řo je pořředni řnjowny řwjedřeń ře řwojim muřom řwadu meła dla řřoř řorřow přřeńny a řo běřře řřurateř řwójřba mjes řymi była, kotřymž běřře jeje mandřelřři dřakny wopor řa řně pořřlacž řhřyl. řo běřře řřutna pořřutna řodřina, kotřuř meřeřře řudny burowka, ale řeř řodřina řwjatny řlubjenjow. řdyž běřře řnjese řeřař woteřřoř, řo wona na njebočřicřřeho muřa dořomni — a cřiniřře po řeho mřřli — a pořřla řřudym řřleř, řo njebyřřu nuřny řradali. — řeje wutřoba běřře řo řmjerečřila.

Řřelate ř blisřa a ř dalota.

— Čeřře njeřboře je nařř řařři řralowřři dom pođeřřlo. řdyž řnyř Albert njeđřelu wječřor domoj řeđžeřře, řo řonje řpłbřřiřře. řohoncž a řnyřowny řlubřobniř ř wosa pańyřře, řnyř pař řeđřo wota a řonje ř nim dale cžerjeřře. řřiř

řawinjenju pučřa řu řnyř ř wulřim wotmachom ř wosa cžiřnjeny. Wón řo řař cžeřřo řrani, řo řa 20 meńřřinow wudřřa. řeho cžělo řu do řrađřan domjeřli, a tam je řo řjedu wječřor řwjatocřny řřował. řly řařři řud řaruje ř řyřej wutřobu. řrudny pođawř pař nař řařo wucři, řo řmjerečř do řralowřřeho domu a do řhudeje řeřny řhodři, řa řeře po młodny ř řečřeřny ř lętař řař řeř po řary ř, a řo řyřbimy řebi do wutřobny řařřacž a wřřeđny wopominačř řłowa řhřeřřa:

řa řteju w rowje ř jenej nobu,
řačř ř njemu řenoř řročřel je;
řa duřřa budže cřahnyčř ř řohu
řdyž řo řa řeřa rořřanje.
řpomiř na to, moja wutřoba,
řo řmjerečř řo ř řebi přřibliřa.

— řańđřenu njeđřelu meřeřře řo řeřře řeřře řeřře řeřře w řrađřanach. Wone meřeřře přřeř to wořebitu waznořčř, řo móžeřře řo řařo w nowopořřwječřenej řřiřnej řyřřwi wotmečř. řa řone džen běchu řeřřo řiřo dawno czařali, přřetoz řdyž běřře řeř nařhwiłna řřiřna řyřřej lubym řeřřam řlyřřila a řiř ř řeřřim nutřnym řeřřeńřam řřomadřowała — řřiřna řyřřej řama, w kotřeř řeřřa ř řrađřan a wokolnořčře dleje řačř 50 řet řwoje řeřřeńje džeřřa, je tola přřeř wazne dořomnječřa řeřřej wořadže w řrađřanach a wokolnořčři wořebje ř wutřobje přřiřřla. řuton droři Boři dom w řwoje řeřřeńře řlyřřečřatej přřiři řařo wohladacž a Bořu řlyřřbu a řpwojedž w macřeńnej řečři řwječřicž, běchu řeho dla řeř řeřřa ř dźela ř dalokořčře po řodřiny dalotich pučřach přřiřřli, a w řřiřnej řyřřwi běřře přřiř řpocřatku Bořej řlyřřby wulřa řeřřa wořada řřomadřena. řnjese řara řřiřřan ř řodřija meřeřře řpwojednu wucřbu a nęcřiřři wodže řeřře řeřřeńřow w řrađřanach, řnjese řara řečřej řařub ř řeřřwacřidla, řeřřowanje. Wón řloři řwoje řeřřowanje na řuř. 2, 14: „Čeřře budž řohu wewořřořři!“ ř wulřeje řeřře wořady řeř řjany džen ř řořemu řliđu řřupi, běřře řiř 251 (101 muřřiřři a 150 řoniřři). řořa řuada budž nad lubym řořim domom a řwaruj řon přřeđ dalřřim njeřbořřom. Wón řohnuj miłořřiwje nařře řeřře řeřřeńřa a řeřřu wořadu w nim!

— Wny lubny řeřřow řiřcže řunřečř na to řeđřbliwny řřiniřny, řo řudřře pořořře řustaw-řdolřře řowařřřwom řwój řeřři řwjedřeń w řucřinje njeđřelu po řiřale, džen 30. řeř., řwječři. řopokđny w 2 řodž. budže řeřře řwjedřeńře řeřřeńje, na kotřymž řmeje řnjese řara řřa ř řudřřina řeřřowanje. řeřře řeřřeńje řapocřny řo 1/2 řodž., a řwjedřeńře řeřřowanje je řnjese řajny řyřřwiniř řađřečřel řeřře řeřřeńřiwje přřiřřał. řyřřwiniře řyřřeńřeńřeńře w řucřinje přřeř řwojeho přřeđřřdu řnjese řara řlaka wutřobny řa řwjedřeń přřeřřořřuje, a ny lubny řeřřow ř wokolny řwořadow napominařny, řo byřu w lubořčři ř nařřej ewangeliřřej řyřřwi w řohatej řiřře njeđřelu 30. řeřřeńře do řucřiny přřiřřli.

— W řřařu řu řańđřenu njeđřelu řnjese řuperintendenta řalich, řodřeny řeřř, kotřnyž běřře řačř do řeta 1895 duřřowny přři řiřale řyřřwi w řudřřinje, řřowanj. Wón řo narodži w řutřeřach pola řodřija. řjedny běřře wón řara w řornim řwjeřře a přřiřđe wot tam řa řaplana řiřale řyřřwje w řudřřinje. řow řu wón přři woteńđřenju řnjese řara řwazři řa řara wuřřoweny. W řečře 1895 dořřa cžeřřomne powořłanje řa řuperintendentu w řřařu. řdyž řu řemu přřeđ něřřto řetami řeho mandřelřřa ře řmjerečřu wotwořłana, je wón řam řorřny řa nje řřoř. Wón je czař řwojeho byčřa w řudřřinje řa nařř řeřři řud řo řara a řa řon dźeřał. Wny mamy řeř řjane řeřře řeřřowanja w druřim artiřřu, kotřeř je njebočřicřři nařřał a kotřeř řu řo wot nařřeho řeřře řeřře řniřowneho řowařřřwa wudale. Wny řeho pořředni řečř wohladacř- ny, řdyž nařřeho řeřřeho wotřa řmiřřa ř rowej přřewodřacřny, W řwoje přřiřiwřřiwnořčři ř njemu a ř řeřřam běřře přřiřře řemu pořředni cžeřře wopokafacž. Nętko je řeř řa řorřy domoj řřoř ře řwojeho řpřořniweho řřuřřowanja a dřař nařřeho řeřře řeřře řuda dže nam řa wřřo, řřtoř je řa řon cřiniř. řři řeho řwjatocřnym řřowanju běřře řeho řjedawřřa řiřale wořada řařřupjena přřeř řnjese řara řřa.

— řohacže wopřřtana běřře 53. řłowna řřomadřřina řustaw- řdolřře řowařřřwa w řralowřřu, na kotřuř řiřo řyđřenja řpomiřř- ny. řo pođatej rořřawje běřře w řańđřenym řečře dořřodow 1997842 řr. řořđalo je řo wot řłowneho řowařřřwa 1499402 řr.

Liczba pobocznych towarstwow je frostka wot 1891 na 1918, žónskich towarstwow wot 572 na 590. Město Kralowz a wječorna Pruska provinza běchu hrowadźili a wuczijnjeske niz mjenje hač 42,000 hriwnow. 50 wořadow dosta po 200 hr., jedyn dar so 9000 hriwnami postaji a so Gustav-Abolfski swón w Sprynu so 23,000 hriwnow postaji. Duž wořad f rozdželenju sa hlowne pschedydstwo 18,400 hriwnow. Tsi wořady so kóžde lěto sa wulki dar lubosče namjetuja. Lěta běchu to Lianno w Pruskej, Mundenheim w Baierskej a Turn w Čžeskej. Wschitke 3 wořady su w nusy; wone dyrba febi nowu zyrkej twaricž. Mundenheim je město, kotrej psches dželacžersti lud hylnje rosče. Liczba ewangelskich wořadnych je sa 3 lěta wot 300 na 1600 mjes 6000 katholicimi narostla. K zyrkwinskemu twarej, kotryž ma 100,000 hriwnow placicž, hišče 20,000 hriwnow pobrachuje. Turn w Čžeskej dowolnosč f zyrkwinskemu twarej jenož dostanje, hdyž su twarste pjenjej hrowadze a f temu hišče 20,000 hr. pobrachuje. Ta wořada, kotraž f wjetšinu hlowow dobudze, dostanje 14,932 hr., kotraž so psches dary f Kralowza na 20,000 hr. powhšchi; sa přenju podležazu wořadu je 6441 a sa druhu 6541 hriwnow. Wothlowowasche so sa Lianno 27, sa Turn 75, sa Mundenheim 101 hlowow. Duž běše poslednja dobyla. Pschedyda pak tež druhej wořadze f dželbracžu hlowneho towarstwa porucži. Bohacze wopytana shrowadzišna Gustav-Abolfskeho towarstwa hwědži sašo wo bohonym žohnowanju Gustav-Abolfskeho towarstwa.

Aruschi a truzki.

Damki džě su dobrota,
Kaž to kóždy widži.
A shtož jich so wobara,
Swoje sbože hidži,
Daj to mjeršche swólniwy,
Njehasch-li byčž rěšany!

Dosčž lakomnych je na hwěcži,
Kiž bychu radži widželi,
So by jich hwět sa Boha mět
A sa nich dželal a so drěl.

Dživ často, husto spodživny,
Tu na hwěcže so stanje,
So njenamata widžazy,
Psches čož hdyž hlepny panje.

Shtož w sbožu čžichi, ponižny
So džerži wuřmewstwa —
Tón, hdyž rjad horja na nim je,
Směch hlyšhecž njetreba.

Měti žiwjenja,

f někotrych wořebnych schpruchow hwjateho piřma wuwjedžene.
Pschifl. Sal. 19, 17.

Shtož so na khudym hmi, tón poččuje temu
Anjesej; tón budže jemu sašo dobrotu saplacžicž.

Sbožapólni čłowješko, kiž macze čžafne kubla a tutón krařny schpruch w pomjatku, kač derje naložicže wasche samoženje, hdyž jo Jesuřowym stawam, a na tajke waschnje, kač Anjesej Jesuřej hamemu, na daň počžicže. D haj, sbóžni ludžo! Pschetož sbóžnik čže wam sašo dobrotu saplacžicž. D kač budža so wasche dusche potom se sbožom pačž, hdyž wy sa wasche, tudy na počžonk date scherpatki w tamnej wjeřelapólnej wěčnosčži krařne krařstwo a rjanu kónu f ruki Anjesa dostanjecže! Ruba duscha, wopomú to derje a njesapowjedž khoble wot nětku žanemu khudemu žaneho dary wjazy, kotrej wschač twoje njesku, ale Bohu hlyšheja. Ale hdyž febi jedyn potrebný žada, so by so nad nim hmišil, pomyšl febi: Derje, Anjes Jesuř tu je a žada febi kusť khlěba a kusť wody, čžyl da ty tutemu lubowanemu, kotrehož sastojniť jenož su, něšto sapowjedžicž? Ně, sawěcže niz! Wotemť so, prawiza, a daj tutemu hubjenemu bratrej něšto, so tež moja lěwiza njewě. Budžesch to hame we mēřazej pošluchnosčži a f hotowej wutrobu

čžinicž, budže čži Jesuř twoju nětk wopokasnu hmišnosčž na tamnym dnju tač, kač by jemu hamemu wopokasana byla, wulžy pošbehowacž a tyřaz kóčž saplacžicž. Moja wutroba, čžemy nětk Jesuřa tač husto hačž je móžno, f naschemu dolžnikěj sčžinicž, pschetož

Shtož srudnych swjeřeluje,
Teho Bóh ham woschemi;
Shtož so khudym wudželuje,
To Bóh derje saplacži.
Shtož rad wjele dawu, tón
Dostanje wjele, shtož wón
Szebi žada, Bóh, hdyž widži,
So 'mu dobre je, wudželi.

Ora et labora!

To rěta po hērbfu: Spěwaj a dželaj! Kač to naschi přjedow-
nizu lěpje džeržachu, hačž nasch něčžički narod. Stary kóžnik
pak je wo tym psched něšto čžafom dobru wučžu dač. We
wulkim pschitawskim měscze, hdyž kóžde je wschitkich kónzow hwěta
ležachu, ležesche jena dale wofach. Wořebny knjes, kotryž čžyřsche
do njeje, štupi do maleho čžolma pschi brjohu ležazeho. Wodžer
čžolma běsche f dobom hotowy, wořebneho knjesa na wulku kóžž
dowjesčž. Pschi sastoženju wjeřlow dohlada so tón knjes, so na
jenym stejesche „spěwaj“ a na druhim „dželaj“. Wuřmēřchjo so
kóžnika woprascha, fajki samyšl ma to džiwne napřmo; so na to
w naschim čžafu sčželany čžlowjeť wjazy njedžywa. Dželacž je
najwadžniřcha wěž, a jenož dželacž a to nadželane febi wadžicž.
„Knježe,“ wotmolwi dostojny kóžnik, „to so Wy hylnje molicže.
Sa pak čžu tola, kač wy mēnicže spytacž.“ S tym wuřbēhny
wjeřlo, na kotrymž „spěwaj“ stejesche a dželascche jenož f druhim,
na kotrymž „dželaj“ stejesche. Čžolm so pschezo w koleřku
wjerčesche a wot měřtna njepschindže. „Hlajcže, luby Knježe, so
hješ modlenja do přēdka njēdže“, praji wjeřele stary kóžnik a
sčželany knjes běsche wšchón pschewatany wot rořomneho wot-
molwenja.

Něšto f rořpominanju.

Porst Boži.

Pječž porřtow ma hrěch arabiske pschizlowo praji. Dwaj
hwojemu woporej na wocži položi a rjeknje: „Njewidž ani
khtnosčže Božeje kajnje ani hrořnosčž twojeho štuka ani kónza
twojeho pucža.“ Dwaj porřtaj položi na wuřchi hrěřchnika a praji:
„Budž hluchi pschecžimo prořchenju tyč hwojich, pschecžimo na-
pominanju wot hortach.“ Pořledni porřt položi na hubu
hrěřchnika: „Ty njepmjesch nicžo napschecžimo prajicž, ty dyrbiřch
pořluchacž a wostacž w mjelcžazej pošluchnosčži.“

Křičž je hēkera, f kotrejž nař Bóh wobruha, so njebychmy
do dalokeho pola nuts rořli, tač daloko, so bychu wschitke huche
a šle halošy přecž byle, potom je tu plódnosčž.

Nusa a hmiřecž nimo žanyč durřow njēndu.

Sudancžla.

Wschitzy mužojo su wot štworjenja hē macžerje mēli, jenož
kotry jenicžki niz?

[wogvčš]

W kotrym hlowje su sta a tyřazy hlowow?

[wogvčš]

Szu-li hrěchi swodawane, je to sbóžna wěž; ale shto by
hišče wjele lěpje bylo?

[wogvčš]

„Pombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow
duchownych, ale tež we wschěch psche-
dawarňach „Serb. Nowin“ na wřach
a w Budyschinje dostacž. Na sčtwórcž
lěta placži wón 40 np., jenotliwe čžišla
so sa 4 np. pschedawaju.